

**Извештај о самовредновању квалитета
наставе на Филозофском факултету
у Нишу за академску 2024/2025. годину
- основне академске студије -**

Ниш, јануар, 2026. године

ЗНАЧАЈ СТУДЕНТСКЕ ЕВАЛУАЦИЈЕ У СИСТЕМУ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА НАСТАВЕ У ИЗМЕЊЕНИМ ОКОЛНОСТИМА

Евалуација квалитета наставе на Филозофском факултету у Нишу представља један од кључних механизма система обезбеђења и унапређења квалитета ове високошколске установе. У складу са савременим начелима менаџмента квалитета у високом образовању, студентска евалуација наставе омогућава систематично прикупљање повратних информација о различитим аспектима наставног процеса и представља важан ресурс података за континуирано праћење, анализу и унапређивање наставне праксе. Посебна вредност овог механизма огледа се у томе што студенти, као непосредни учесници наставног процеса, пружају драгоцен увид у начин на који се наставни садржаји реализују у пракси, у којој мери су наставне активности прилагођене њиховим потребама, као и колико ефикасно и ефективно доприносе остваривању предвиђених исхода учења.

Посматрано са аспекта самовредновања, важно је имати у виду да се укупна процена квалитета наставе не може свести искључиво на питање да ли је настава формално реализована у складу са наставним планом и програмом. Премда је континуитет наставног процеса значајан показатељ стабилности академског система, процена квалитета наставе подразумева много шири аналитички оквир који обухвата начин реализације наставе, квалитет наставних активности, степен интеракције између наставника и студената, као и утицај организације наставе на учење студената, њихову мотивацију и постигнућа.

Анализа резултата студентске евалуације указује на то да студенти у својим проценама наставног процеса праве извесну разлику између више нивоа вредновања. Први ниво односи се на саму чињеницу да је наставни процес, упркос специфичним и изазовним околностима у којима се реализовао, ипак настављен и успешно окончан, што студенти препознају као значајан показатељ институционалне стабилности и континуитета академског рада. Други ниво процене односи се на квалитет непосредних наставних искустава, посебно у условима реализације наставе у дигиталном окружењу. У том контексту студенти вреднују различите аспекте наставног процеса, као што су примењене наставне методе, доступност наставних материјала, квалитет комуникације са наставницима, као и могућности за активно учешће у наставним активностима. Трећи ниво вредновања односи се на шири академски контекст у коме се наставни процес одвијао, односно на начин на који организација наставе у датим околностима утиче на студентску мотивацију, одржавање континуитета у учењу, организацију времена за учење и могућности за адекватну припрему испитних обавеза.

Управо из наведених разлога овај извештај не задржава се само на општој процени квалитета наставе, већ је усмерен на детаљнију анализу сваког појединачног сегмента наставног процеса. Овакав приступ омогућио је институцији свеобухватније разумевање студентских искустава, као и прецизније идентификовање кључних предности, уочених изазова и потенцијалних праваца даљег унапређења квалитета наставе.

КРАТАК ОСВРТ НА ОРГАНИЗАЦИЈУ И РЕАЛИЗАЦИЈУ НАСТАВЕ

Због специфичних околности и изазова са којима су се у посматраном периоду суочавале све високошколске установе у Републици Србији, реализација наставе на Факултету организована је уз примену информационо-комуникационих технологија (ИКТ система), у складу са добијеним сагласностима и препорукама надлежних тела – Сектора за високо образовање Министарства просвете, тумачења *Националног савета за високо образовање* и смерницама *Националног акредитационог тела*. Наставно-научно веће Филозофског факултета у Нишу, на седници одржаној 27. маја 2025. године, донело одлуку о надокнади наставних активности према утврђеној динамици и то:

(а) надокнада наставе из јесењег семестра на свим нивоима студија спроводила се у периоду од 28. маја до 10. јуна 2025. године, у складу са планом надокнаде усвојеним на седници ННВ број 86/1-1-01 од 24. марта 2025. године, и

(б) надокнада наставе из летњег семестра на свим нивоима студија реализована је у периоду од 11. јуна до 16. августа 2025. године, укључујући и радне суботе, у складу са планом надокнаде усвојеним на седници ННВ број 94/1-1-01 од 28. марта 2025. године.

Дакле, након прекида наставе на факултету током децембра месеца, пред сам крај семестра, надокнада наставе реализована је путем ИКТ система почевши од краја маја месеца 2025. године. Након надокнаде дела наставе из првог семестра, приступило се и организовању надокнаде наставе за други семестар, при чему је настава за оба семестра реализована у континуитету. По завршетку наставних активности, након краће паузе, уследила је реализација испитних рокова, који су се одвијали у континуираном низу, почев од половине августа па до краја октобра, при чему је један додатни испитни рок омогућен студентима и реализован је у првој недељи новембра. У том периоду реализовани су сви редовни и ванредни испитни рокови, у складу са усвојеним измењеним календаром наставних и испитних активности. Све информације биле су јавно доступне на сајту Филозофског факултета, студентском информативном порталу и везиване за е-индексе студената свих нивоа студија (<https://studenti.filfak.ni.ac.rs/oglasna-tabla/vesti/item/2355-obavestenje>).

ПОЛАЗИШТЕ И МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЕВАЛУАЦИЈЕ

Имајући у виду чињеницу да је настава за оба семестра реализована у континуитету, након чега су уследили испитни рокови без дужих временских размака, није било могуће спровести евалуацију наставе по појединачним семестрима, како је то уобичајена пракса у оквиру система обезбеђења квалитета. Сходно томе, на нивоу Факултета и Центра за унапређење квалитета донета је одлука да се приступи интерном, свеобухватнијем евалуирању квалитета наставе, са циљем прикупљања детаљнијих и садржајнијих информација о различитим аспектима наставног процеса у посебно изазовним околностима.

Такав приступ у складу је са принципима континуираног праћења и унапређења квалитета наставе, који се у системима високог образовања препознају као један од основних елемената унутрашњег обезбеђења квалитета. У том смислу, студентска евалуација наставе представља важан механизам за прикупљање повратних информација о функционисању наставног процеса и унапређење наставне праксе, што је у складу са принципима дефинисаним у *Стандардима и смерницама за обезбеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)*, посебно у оквиру стандарда који се односе на праћење и унапређење наставе и учења.

Обавештење о спровођењу евалуације било је јавно доступно на званичној интернет страници Факултета и студентском информативном порталу, (<https://studenti.filfak.ni.ac.rs/oglasna-tabla/vesti/item/2527-obavestenje-za-studente-oas-i-mas>), док је студентска анкета била постављена у оквиру електронског студентског сервиса (е-индекс). Учесће студената у анкети било је на добровољној основи, односно анкета није имала обавезујући карактер. Управо на овај начин пружена је прилика да добијени резултати одражавају аутентичне ставове и искуства студената у вези са реализацијом наставе и система оцењивања у датим околностима.

Студентска анкета спроведена је коришћењем упитника у коме су одговори исказивани на петостепеној скали Ликертовог типа (у потпуности, углавном, делимично, у мањој мери, уопште не). Скала је обухватила питања која се односе на више аспеката наставног процеса, укључујући квалитет наставе, организацију наставног процеса, прилагођеност наставе условима студирања и специфичним околностима у периоду протеста, као и аспекте оцењивања и функционисања система обезбеђења квалитета.

У евалуацији је учествовало укупно 682 студента основних академских студија, што представља релевантан узорак за извођење закључака о перцепцији квалитета наставе и уоченим изазовима у реализацији наставног процеса.

Након прикупљања података приступило се њиховој квантитативној и квалитативној анализи. Прецизније, резултати анкете анализирани су кроз више тематских сегмената који ће бити приказани у наставку извештаја: (а) квалитет и организација наставе, (б) наставне методе и интеракција у настави, (в) наставни материјали и доступност ресурса за учење, (г) оцењивање и провера знања, и (д) општа подршка студентима и функционисање система квалитета.

Поред затворених питања, анкета је садржала и простор за отворене коментаре студената, који су омогућили испитаницима да изнесу додатна запажања, ставове и

предлоге и у вези са аспектима наставног процеса који нису били директно обухваћени постављеним питањима. Ови коментари послужили су као вредан квалитативни извор података и коришћени су као допуна квантитативној анализи резултата анкете. Као такви, омогућили су дубље сагледавање и разумевање студентских искустава и перцепција наставног процеса.

На основу прикупљених података и спроведене анализе, извештај који следи структурисан је у складу са наведеним тематским сегментима, при чему су резултати представљени кроз приказ општих показатеља и њихову детаљнију интерпретацију. Анализа је усмерена на идентификацију кључних предности и уочених изазова у реализацији наставног процеса, као и на формулисање препорука које могу допринети даљем унапређењу квалитета наставе и система обезбеђења квалитета на Факултету.

ОПШТИ ПРЕГЛЕД РЕЗУЛТАТА СТУДЕНТСКЕ ЕВАЛУАЦИЈЕ НАСТАВЕ

У циљу јаснијег сагледавања општих тенденција у процени квалитета наставе, у наставку је дат синтетички приказ просечних оцена по основним тематским сегментима студентске евалуације. Овај преглед даје прилике да се на агрегатном нивоу уоче доминантни обрасци у студентским проценама наставног процеса, пре него што се приступи детаљнијој анализи појединачних аспеката наставе, оцењивања и наставних ресурса.

Табела 1. Синтетички приказ резултата студентске евалуације наставе по основним сегментима

Сегмент	Број питања	Просечна оцена сегмента	Кратко тумачење
Настава	6	3,26	умерено позитивна процена, уз највећа колебања у погледу квалитета наставе и континуитета учења
Оцењивање	8	4,07	висок степен поверења у јасноћу, правичност и очување стандарда
Наставни материјали	3	4,11	веома позитивна процена доступности и функционалности материјала

Највишу просечну оцену добио је сегмент наставних материјала (4,11), затим сегмент оцењивања (4,07), док је сегмент наставе оцењен умереније (3,26). Оваква расподела оцена указује на диференцирану студентску перцепцију појединих аспеката наставног процеса. Релативно високе оцене у сегментима наставних материјала и оцењивања упућују на то да су студенти препознали напоре наставника и институције у обезбеђивању доступности наставних ресурса, одржавању комуникације са студентима и очувању транспарентности и академских стандарда у процесу провере знања. Са друге стране, умеренија оцена сегмента наставе може се довести у везу са специфичним условима реализације наставног процеса, који су у извесној мери утицали на уобичајену динамику наставе, одржавање континуитета учења, као и на студентску мотивацију и организацију припреме испитних обавеза. Управо ова разлика у оцени појединих сегмената указује на потребу да се резултати даље анализирају кроз појединачне аспекте наставног процеса, како би се прецизније идентификовале предности постојећих пракси, као и потенцијални простори за њихово даље унапређење.

КВАЛИТЕТ И ОРГАНИЗАЦИЈА НАСТАВЕ

Овај сегмент евалуације обухватао је питања која су се односила на прилагођеност наставе условима реализације, јасноћу организације наставног процеса, као и на утицај изабраног модела наставе на квалитет учења и разумевање наставног градива. Резултати указују да студенти у највећој мери позитивно оцењују начин на који је настава организована и прилагођена датим околностима. Већина одговора сконцентрисана је у категоријама „у потпуности се слажем“ и „углавном се слажем“, што се рефлектује и на релативно стабилне просечне оцене унутар овог сегмента.

Студенти препознају напоре наставника и Факултета да се настава реализује континуирано и функционално, упркос специфичним околностима у којима је наставни процес организован. Истовремено, мањи део одговора указује на простор за додатно унапређење, пре свега у погледу динамике наставе, очувања континуитета учења и прилагођавања оптерећења у оквиру појединих предмета.

Табела 2. Студентске процене квалитета и организације наставе у измењеним условима спровођења наставног процеса

Питање	Просек	Позитивно*	Кључни увид
У којој мери је настава била адекватно адаптирана условима физичке блокаде?	3,19	60,56%	адаптација наставе је у највећој мери препозната као успешна, али не уједначено на свим предметима
Да ли је реорганизација наставе омогућила континуитет учења?	2,99	51,02%	континуитет учења је одржан, али уз осетно оптерећење и губитак ритма код дела студената
На који начин је изабрани модел наставе утицао на Вашу мотивацију и активно учешће у настави?	3,16	36,36%	модел наставе је најчешће изазивао неутралне или амбивалентне ефекте на мотивацију
У поређењу са наставом у редовним условима, како оцењујете укупни квалитет наставе реализоване током протеста?	2,85	27,13%	укупни квалитет наставе је процењен као најосетљивији аспект у односу на редовне услове
Колико су наставници били доступни за питања, консултације и повратне информације током трајања протеста?	4,35	87,83%	доступност наставника представља убедљиво најјачу страну сегмента наставе
Сматрате ли да сте током наставе у ванредним условима стекли знања и вештине предвиђене програмом предмета?	3,01	52,35%	исходи учења су у значајној мери остварени, али не без осећаја делимичног дефицита практичности и дубине

Најбоље оцењен појединачни аспект у оквиру вредновања овог сегмента јесте доступност наставника за питања, консултације и повратне информације (просек 4,35). Чак 51,61% студената наводи да су наставници били у потпуности доступни, а још 36,22% да су били углавном доступни. То значи да је скоро девет од десет испитаника

позитивно оценило овај аспект. Овај налаз добија посебну тежину када се доведе у везу са квалитативним коментарима у којима студенти често истичу брзе одговоре на питања, спремност наставника да пошаљу материјале, да појасне недоумице и да изађу у сусрет у условима повећаног оптерећења.

С друге стране, најниже је оцењено питање укупног квалитета наставе реализоване током протеста у поређењу са редовним условима (просек 2,85). Овај резултат је аналитички очекиван: студенти су, чак и када су позитивно оценили напор наставника, јасно ставили до знања да настава у ванредним и дигитално посредованим околностима није у потпуности могла да надомести наставу уживо. Посебно су истицани недостатак „живе речи“, смањена интеракција, теже праћење сложенијих садржаја, а код појединих предмета и недостатак практичних елемената наставе.

Питања која се односе на адаптираност наставе (3,19), континуитет учења (2,99) и стицање знања и вештина (3,01) показују да студенти у просеку нису довели у питање саму сврху и оствареност наставног процеса, али да су га чешће доживљавали као функционално решење него као потпуно равноправну замену редовној настави. Значајан део одговора концентрисан је у средњим категоријама („делимично“), што указује на амбивалентно искуство: процес је одржан, али уз цену у виду замора, непотпуног осећаја академске рутине и изостанка квалитета који произилази из непосредног контакта у учионици.

Питање мотивације и активног учешћа (3,16) заслужује посебно тумачење. Највећи удео студената налази се у средњој категорији одговора, што показује да изабрани модел наставе није деловао једнозначно. За један део студената флексибилност, могућност рада од куће и самостално планирање времена имали су подстицајан ефекат. За други део студената, а нарочито код оних који су истицали губитак рутине, одсуство редовног доласка на факултет и психолошки притисак због опште ситуације, мотивација је осетно опала.

Премда су истакнути одређени резултати, нужно је фокус поставити и на унутрашњу структуру резултата у оквиру овог сегмента. Подаци показују да студенти у својим проценама праве јасну разлику између функционалности наставе у организационом смислу и њеног претежно развијеног педагошког квалитета. Тачније, већина испитаника препознаје да је наставни процес, упркос специфичним околностима, био организован и да је омогућио наставак академских активности, али истовремено указује на то да таква организација није у потпуности могла да надомести искуство наставе у редовним условима, односно у директном окружењу.

Такође, подаци показују да се највећа „колебања“ односно „варијације“ у проценама јављају управо код питања која се односе на континуитет учења и укупни квалитет наставе у поређењу са редовним условима. Овакав образац одговора заправо је добар инпут који наговештава да студенти наставни процес нису процењивали искључиво са становишта техничке доступности наставе или постојања материјала, већ и у односу на шири академски контекст у коме се процес учења одвијао. За значајан број студената управо су губитак уобичајене академске рутине, промене у динамици наставе и повећано оптерећење у одређеним периодима представљали факторе који су утицали на њихов доживљај квалитета наставе.

Резултати не указују на проблеме у функционисању самог наставног процеса, већ пре на ограничења модела наставе који је примењен у датим околностима. Студенти су у великој мери препознали напоре наставника да прилагоде наставу, обезбеде материјале и остану доступни за комуникацију, али су истовремено указивали да дигитално посредована или комбинована настава не може у потпуности заменити непосредну наставну интеракцију која се остварује у учионици.

Узимајући у обзир наведено, резултати овог сегмента евалуације могу се протумачити и у контексту принципа *наставе усмерене на студенте*, који су дефинисани у оквиру *Стандарда и смерница за обезбеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)*, посебно стандарда *ESG 1.3 – Настава, учење и оцењивање усмерено на студенте*. Управо евалуација студената омогућава увид у то у којој мери наставни процес подстиче активно учешће студената, одржава њихову мотивацију и доприноси квалитетном усвајању знања у различитим условима и модалитетима реализације наставе.

Истовремено, систематично прикупљање, анализа и тумачење ових података представљају важан елемент институционалног система управљања квалитетом, што је у складу и са стандардом *ESG 1.7 – управљање информацијама*, који наглашава значај коришћења релевантних података за континуирано праћење и унапређење квалитета наставног процеса. Резултати студентске евалуације у овом извештају управо служе као аналитичка основа за идентификовање предности постојеће праксе и за препознавање области у којима је могуће додатно унапредити организацију наставе и подршку учењу. Ови налази додатно добијају потврди и кроз квалитативну анализу отворених коментара студената, који пружају дубљи увид у искуство наставе у посматраном периоду и омогућавају да се квантитативни резултати потпуније интерпретирају у контексту конкретних студентских искустава.

НАСТАВНЕ МЕТОДЕ, ИНТЕРАКЦИЈА И ИСКУСТВО УЧЕЊА

У оквиру горе наведеног сегмента испитивани су ставови студената о примењеним наставним методама, нивоу интеракције током наставе реализоване синхроним, асинхроним или комбинованим моделом, као и о могућностима активног учешћа студената у наставном процесу. Посебна пажња била је усмерена на процену у којој мери примењене наставне стратегије подржавају разумевање наставних садржаја, одржавање комуникације између наставника и студената и подстицање активног ангажовања студената у процесу учења.

Резултати показују да студенти у значајној мери препознају напоре наставника да одрже комуникацију и интеракцију са студентима, као и да обезбеде разумевање наставних садржаја у условима наставе реализоване уз примену ИКТ система и алата. Просечне оцене указују на умерено до високо задовољство овим аспектом наставе, што упућује на то да су различити дигитални алати и формати наставних материјала у великој мери омогућили континуитет наставног процеса.

Истовремено, део студената указује на потребу за већом заступљеношћу интерактивних метода рада, дискусије и практично оријентисаних активности, што је посебно наглашено у условима наставе која се реализује путем дигиталних платформи. Такви налази указују да техничка доступност наставе и наставних материјала сама по себи није довољна за пуно остваривање педагошких циљева наставног процеса, већ да квалитет наставе у великој мери зависи од начина на који су студенти укључени у активности учења.

Премда упитник није садржао издвојен засебан сет питања под тим именом, наставне методе и квалитет интеракције могу се поуздано анализирати на основу комбинације резултата о адаптираности наставе, мотивацији, доступности наставника и отворених коментара што се види из табеле у претходно анализираном сегменту. Таква анализа показује да су наставници у великој мери користили различите модалитете рада – синхрони модел, асинхрони модел, комбиновани модел, додавали снимљена предавања, презентације и редовно комуницирали путем отворених *Google* учионица и других платформи. Као позитиван исход, студенти издвајају доступност материјала, могућност враћања на снимљена предавања и већу слободу у организацији времена. Али као кључно ограничење истичу да ни један од ових модалитета није у потпуности надоместио динамику наставе уживо и непосредно укључивање студената у дискусију.

Посебно је важно што квалитативни налази показују разлику између техничке доступности наставе и пуне педагошке ефективности наставе. Другим речима, студенти не споре да су материјали и онлајн часови постојали, међутим, део њих је указивао да праћење садржаја код куће тражи већи степен саморегулације, самодисциплине и самосталног тумачења и исраживања, што није свима било подједнако доступно. Тај налаз је нарочито важан за стууденте основних академских студија, јер студенти овог нивоа студија, а посебно на нижим годинама (првој и другој), у већој мери зависе од структуре, рутине и лидерства наставника у непосредном контакту.

Ови налази могу се посматрати и у контексту принципа наставе оријентисане на студента, дефинисаних у оквиру *Стандарда и смерница за обезбеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)*, посебно стандарда *ESG 1.3 – оријентисаности наставе, учења и оцењивања на студента*. Резултати показују да студенти најпозитивније вреднују оне наставне активности које омогућавају непосредну комуникацију са наставником, постављање питања и активно учешће у дискусији. Управо такви облици наставе у највећој мери доприносе осећају укључености и партиципације студената у наставном процсу и подржавају њихову мотивацију за учење.

Истовремено, резултати указују да дигитални ресурси и асинхрони модалитети наставе имају значајну подржавајућу и афирмативну улогу у процесу учења, али да не могу у потпуности заменити интерактивне видове наставног рада. Снимљена предавања, доступни материјали и дигитални канали комуникације значајно јачају доступност наставних садржаја и флексибилност учења, али студенти ипак истичу да пуни педагошки ефекат наставе настаје тек када су ови ресурси допуњени дискусијом, анализом примера и другим облицима активног учења. Овај налаз потврђује значај уравнотеженог приступа наставном раду и генерално примени наставних метода, што је један од основних принципа стандарда *ESG 1.3*.

Из угла унапређења квалитета, ово значи да позитивну праксу дигиталне подршке свакако треба задржати, али не као замену за „наставу уживо већ“ као њена допуну, подршку и обогаћивање. Снимљена предавања, јасна упутства, асинхрони материјали и дигитални канали комуникације показали су се веома корисним, али се као приоритет издваја јачање интерактивних и практично оријентисаних форми и метода рада кад год се настава реализује у непосредном режиму.

ОЦЕЊИВАЊЕ И ПРОВЕРА ЗНАЊА

Елемент евалуације који се односи на оцењивање и вредновање знања студената обухватао је питања која се тичу јасности критеријума оцењивања, објективности и непристрасности оцењивања, транспарентности испитних и предиспитних обавеза, као и усклађености начина провере знања са наставним садржајима и предвиђеним исходима учења. Посебна пажња била је усмерена на то у којој мери систем оцењивања омогућава студентима да на јасан и предвидив начин разумеју захтеве наставе, прате сопствени напредак и адекватно се припреме за испитне обавезе.

Резултати студентске евалуације показују да студенти у целини позитивно оцењују систем оцењивања, посебно у погледу јасно дефинисаних критеријума и перципиране правичности у процесу вредновања постигнућа. Просечне оцене у овом сегменту указују на стабилан ниво поверења студената у начин на који се оцењује њихово знање и академски напредак.

Истовремено, поједини одговори и коментари указују на одређене изазове који се пре свега односе на оптерећеност испитним и предиспитним обавезама, као и на динамику испитних рокова. Ови налази у значајној мери су повезани са специфичном организацијом наставе и испитних активности у посматраном периоду, што је утицало на укупно искуство студената по питању процеса оцењивања.

Табела 3. Перцепције студената о систему оцењивања и провере знања

Питање	Просек	Позитивно*	Кључни увиди
Критеријуми за оцењивање били су јасно дефинисани и доступни студентима на почетку наставе.	4,18	78,16%	критеријуми су у великој мери били јасни и доступни од почетка наставе
Студенти су благовремено и јасно информисани о начину и елементима оцењивања.	4,12	76,25%	студенти су углавном благовремено информисани о начину оцењивања
Начин бодовања предиспитних обавеза био је јасан, доследан и разумљив.	4,19	77,86%	начин бодовања предиспитних обавеза доживљен је као доследан и разумљив
Структура оцењивања омогућила је студентима да на различите начине покажу стечено знање, без нарушавања академских стандарда.	3,94	70,53%	већина студената препознаје више начина показивања знања, али овај аспект оставља нешто више простора за унапређење
Испитна питања и задаци били су усклађени са наставним садржајем и исходима учења.	4,08	73,61%	испитна питања су углавном била усклађена са садржајем и исходима учења
Оцењивање је било непристрасно и једнако примењивано на све студенте.	4,22	79,77%	непристрасност оцењивања представља једну од најбоље

			оцењених ставки у целој анкети
Ниво захтевности испита током протеста био је једнак са уобичајеним.	3,84	67,00%	процена о једнакој захтевности испита показује највеће колебање унутар сегмента оцењивања
Начин оцењивања током протеста очувао је академске стандарде предмета.	4,0	72,88%	већина студената сматра да су академски стандарди предмета очувани

Детаљнија анализа резултата показује да студенти највише вреднују управо оне аспекте оцењивања који се односе на транспарентност и доследност у примени критеријума. Највише просечне оцене забележене су код питања која се односе на непристрасност и једнаку примену критеријума оцењивања на све студенте (4,22), јасноћу бодовања предиспитних обавеза (4,19), као и јасно дефинисане критеријуме оцењивања на почетку наставе (4,18). Ови резултати указују да студенти у великој мери препознају предвидивост и доследност у систему вредновања знања, што представља један од кључних предуслова за перципирану правичност наставног процеса. Из угла система обезбеђења квалитета, овакви налази су посебно значајни јер показују да су студенти, и у условима измењене организације наставе, препознали стабилност академских стандарда и нормативну предвидивост у домену вредновања постигнућа.

Посматрано у ширем оквиру обезбеђења квалитета, овакви резултати могу се довести у везу са принципима дефинисаним у *Стандардима и смерницама за обезбеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)*, посебно са већ споменутиим стандардом *ESG 1.3*. Прецизније, овај стандард наглашава да систем оцењивања треба да буде транспарентан, правичан и усклађен са исходима учења, као и да студентима омогући јасно разумевање критеријума на основу којих се вреднује њихово знање. Резултати студентске евалуације указују да студенти у значајној мери препознају управо ове елементе у постојећој пракси оцењивања, што потврђују високе оцене у питањима која се односе на јасноћу критеријума и доследност у примени правила.

Истовремено, резултати показују нешто веће варијације у проценама када је реч о нивоу захтевности самих испита. Код ајтема да ли је ниво захтевности испита био једнак уобичајеном, просечна оцена износила је 3,84, што указује на умерено различита студентска искуства у погледу перцепције тежине испита. Такав налаз је разумљив ако се има у виду да студенти процену захтевности нису повезивали искључиво са тежином појединачних испита, већ и са ширим организационим оквиром у коме су испити реализовани али и специфичностима студијских програма који се реализују на Филозофском факултету и Нишу. У условима интензивне динамике испитних рокова и концентрације већег броја обавеза у кратком временском периоду, осећај захтевности је код дела студената био појачан, иако су академски стандарди и структура испитних питања остали усклађени са наставним садржајима и исходима учења. Налаз указује на значај организационих услова у којима се процес оцењивања реализује, јер се

квалитет система вредновања знања не може посматрати изоловано од ширег контекста реализације наставе и испитних активности.

Посебно је значајно што резултати показују да су испитна питања и задаци у великој мери препознати као адаптирани наставним садржајима и исходима учења што имплицира јасну повезаност између наставног процеса и начина провере знања. Заправо, то је важан показатељ кохерентности студијских програма и квалитета наставе. Таква повезаност између исхода учења, наставних активности и начина оцењивања представља један од кључних принципа учења усмереног на студента у оквиру стандарда *ESG 1.3*.

У овом сегменту посебна пажња је усмерена и на квалитативне податке, односно пошло се од тога да никако не треба занемарити појединачне критичке коментаре студената. У отвореним одговорима појављују се наводи о могућој неуједначености у примени критеријума на појединим предметима, као и о изменама начина оцењивања током наставног процеса. Такође се уочава перцепција да нису сви наставници у истој мери прилагођавали захтеве, или на исти начин узимали у обзир специфичне околности у којима је настава реализована. Иако овакви наводи нису доминантни и не мењају општу позитивну слику система оцењивања, они представљају важан сигнал да је у будућем раду потребно наставити са јачањем уједначености праксе, као и са јасном и благовременом комуникацијом критеријума и начина вредновања постигнућа студената.

Као што је већ напред наведено, систематично прикупљање, анализа и тумачење резултата студентске евалуације узимају се као важан елемент институционалног система управљања квалитетом, што је у складу и са стандардом *ESG 1.7 – управљање информацијама*. Он наглашава и значај коришћења релевантних података за праћење и унапређење квалитета наставног процеса. Када се то узме у обзир могло би се констатовати да резултати представљени у овом извештају имају двоструку функцију: са једне стране, они пружају увид у начин на који студенти доживљавају процес оцењивања, док са друге стране представљају аналитичку основу за даље унапређење организације испитних активности и система вредновања знања.

НАСТАВНИ МАТЕРИЈАЛИ И ДОСТУПНОСТ РЕСУРСА ЗА УЧЕЊЕ

Елемент евалуације који се односи на наставне материјале и дигиталне ресурсе обухватао је питања која се тичу доступности наставних материјала, њихове јасноће и употребљивости, као и улоге дигиталних платформи у подршци наставном процесу. Посебна пажња била је усмерена на процену у којој мери наставни материјали доприносе разумевању наставних садржаја, олакшавају самосталност и аутономију студената, и омогућавају континуитет наставног процеса у условима наставе реализоване уз примену ИКТ система.

Резултати студентске евалуације указују на висок ниво задовољства студената у овом сегменту, што потврђују и високе просечне оцене појединачних питања. Студенти у великој мери препознају доступност наставних материјала и функционалност дигиталних платформи као важну подршку у процесу учења. Овакви резултати указују да су наставници у значајној мери користили различите облике дигиталне подршке настави, укључујући презентације, електронске материјале, снимке предавања и платформе за комуникацију и размену наставних садржаја.

Табела 4. Студентске процене наставних материјала и дигиталне подршке процесу учења

Питање	Просек	Позитивно*	Кључни увид
Како оцењујете јасноћу и структуру наставних материјала и упутстава у моделу наставе који сте похађали?	3,88	68,04%	структура и јасноћа материјала су високо оцењене, иако је овде присутан већи део неутралних одговора
Наставни материјали били су благовремено доступни студентима током реализације наставе.	4,27	81,82%	благовремена доступност материјала представља једну од најбоље оцењених ставки у анкети
Дигитални ресурси коришћени у настави адекватно су подржали процес учења.	4,19	79,77%	дигитални ресурси су у значајној мери подржали процес учења и комуникације

Детаљнија анализа резултата показује да су управо питања која се односе на доступност наставних материјала и њихову корисност за учење добила највише просечне оцене у овом сегменту. Студенти су посебно позитивно оценили доступност наставних материјала (4,14), као и њихову јасноћу и корисност за разумевање наставних садржаја (4,10). Такође, високо је оцењена и могућност коришћења дигиталних ресурса и платформи за приступ наставним материјалима (4,09). Ови резултати указују да су студенти у великој мери препознали значај дигитално доступних наставних садржаја као подршке процесу учења.

Анализа показује да студенти наставне материјале и дигиталне ресурсе у великој мери доживљавају као важан елемент подршке учењу. Могућност да се материјали више пута прегледају, да се наставни садржаји поново анализирају и да се учење организује у складу са индивидуалним темпом рада сходно сопственој динамици и

ситуационим околностима, препозната је као једна од значајних предности дигитално подржане наставе. Таква флексибилност у приступу наставним садржајима доприноси већој самосталности студената у процесу учења и омогућава им да лакше организују припрему испитних обавеза и организују друге жељене активности.

Истовремено, резултати показују да студенти дигиталне материјале не посматрају као замену за наставни процес, већ пре свега као његову допуну. У коментарима студената често се истиче да су презентације, снимљена предавања и додатни материјали значајно олакшали припрему испита и разумевање сложенијих наставних садржаја, али да пуни педагошки ефекат наставе и даље у великој мери зависи од непосредне интеракције између наставника и студената.

Посматрано у контексту обезбеђења квалитета, ови налази указују на значај систематичног развоја дигиталних наставних ресурса као подршке наставном процесу. Дигитални материјали свакако омогућавају континуитет учења, подржавају самостално учење студената и доприносе већој доступности наставних садржаја, што је посебно важно у ситуацијама када се настава реализује у измењеним или специфичним организационим условима. Такође, и у овом случају резултати се могу довести у везу са начелима наставе оријентисане на студенте и стандардом 1.3, који између осталог наглашава значај наставних приступа који студентима омогућавају коришћење различитих ресурса за учење и подржавају различите стилове и темпо учења. Доступност наставних материјала у дигиталном формату управо доприноси оваквом приступу, јер омогућава студентима да наставне садржаје користе у складу са сопственим потребама и динамиком учења.

Истовремено, систематично прикупљање, анализа и тумачење резултата студентске евалуације представљају важан елемент институционалног система управљања квалитетом, односно стандарда *ESG 1.7 – управљање информацијама*, који наглашава значај коришћења релевантних података за праћење и унапређење квалитета наставног процеса. Резултати студентске евалуације у овом сегменту омогућавају да се препознају постојеће добре праксе у коришћењу наставних материјала и дигиталних платформи, али и да се идентификују области у којима постоји простор за даље унапређење начина на који се наставни садржаји представљају и користе у настави.

ОПШТА ПОДРШКА СТУДЕНТИМА И СИСТЕМ КВАЛИТЕТА

Из квантитативних података посебена елемент евалуације који се односи на општу подршку студентима и функционисање система квалитета обухватао је питања која се тичу доступности информација релевантних за студијски процес, транспарентности академских правила и начина комуникације између наставника, факултета и студената. Посебна пажња била је усмерена на процену у којој мери студенти имају благовремене и јасне информације о наставним обавезама, организацији наставе и начину оцењивања. Резултати показују да студенти у значајној мери препознају функционисање система информисања и подршке. На питање које се односи на благовремено и јасно информисање студената о наставним обавезама и начину оцењивања, просечна оцена износила је 4,12, што указује на висок ниво поверења студената у доступност релевантних информација. Више од три четвртине студената (46,92% „у потпуности се слажем“ и 29,33% „углавном се слажем“) сматра да су информације о настави и обавезама биле благовремене и јасне.

Ови резултати указују да студенти у великој мери препознају улогу факултета у обезбеђивању основних услова за функционисање наставног процеса, као и значај транспарентне комуникације о академским правилима и обавезама. Истовремено, мањи проценат одговора у категоријама „делимично“, „у мањој мери“ и „уопште се не слажем“ указује на постојање одређеног простора за унапређење комуникације и правовременог информисања студената.

У обзир су узимани и подаци из отворених питања као и утисака која су студенти износили. Дакле, квалитативни налази добијени анализом отворених коментара студената додатно потврђују наведене резултате. У коментарима се често истиче значај доступности наставника и отворене комуникације са студентима, што студенти препознају као важан облик институционалне подршке. Истовремено, део студената указује на потребу за јаснијим и благовременијим обавештењима у вези са организационим и административним аспектима студијског процеса, што представља важан показатељ за даље унапређење система информисања. Тачније, у појединим коментарима студената појављују се и осврти на административну подршку, пре свега у контексту потребе за јаснијим процедурама и правовременијим информацијама у вези са појединим административним питањима процеса студирања, уписа наредне године студија, услова у измењеним околностима, рефундације школарина, студентских домова и стипендија. Иако овакви наводи нису доминантни, они указују на значај континуираног унапређења комуникације између административних служби и студената, како би информације релевантне за студијски процес биле доступне на што транспарентнији и благовременији начин. Истовремено, потребно је имати у виду да су се поједине потешкоће у информисању делимично јављале и услед специфичних околности у којима се наставни и испитни процес реализовао, као и услед динамике доношења одлука и учесталих измена информација које су на дневном нивоу пристизале од надлежних институција и тела изван самог факултета. Иако су информације благовремено објављиване путем свих расположивих канала комуникације, брзина и варијабилност таквих информација понекад су отежавале да сви студенти у истој мери испрате њихове измене и актуелности. Овакав контекст

додатно указује на значај даљег унапређења система комуникације и информисања студената, како би се у условима динамичних промена информације што ефикасније и транспарентније преносиле свим учесницима наставног процеса.

Посматрано у ширем оквиру обезбеђења квалитета, ови резултати могу се довести у везу са принципима дефинисаним у *Стандардима и смерницама за обезбеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)*. Посебно се могу повезати са стандардом *ESG 1.6 – ресурси за учење и подршка студентима*, који наглашава значај институционалне подршке студентима и доступности информација релевантних за процес учења. Истовремено, систематично прикупљање и анализа података о студентском искуству представљају важан елемент институционалног управљања квалитетом, што је у складу и са стандардом *ESG 1.7 – управљање информацијама*.

Резултати студентске евалуације у овом сегменту стога имају значајну улогу у систему обезбеђења квалитета, јер омогућавају факултету да на основу студентских повратних информација унапређује начине информисања, комуникације и институционалне подршке студентима.

КВАЛИТАТИВНИ НАЛАЗИ - ОТВОРЕНИ КОМЕНТАРИ СТУДЕНАТА (О АСПЕКТИМА НАСТАВЕ КОЈИ НИСУ ОБУХВАЋЕНИ АНКЕТОМ)

Иако нису сви испитаници одговорили на отворено питање, значајан број студената основних академских студија оставио је коментаре који се односе на различите аспекте наставног процеса. Након детаљне анализе прикупљених одговора приступило се њиховој тематској категоризацији, при чему је издвојено неколико кључних области које су се најчешће појављивале у коментарима студената. Након детаљне анализе коментара приступило се њиховој категоризацији у пар кључних сегмената:

- *Организација наставе и испитних рокова.* Један од најчешће истицаних изазова односи се на временску динамику испитних рокова и концентрацију већег броја испита у релативно кратком временском периоду. Студенти основних академских студија указују да је оваква организација испитних активности код дела студената довела до осећаја повећаног оптерећења, стреса и отежаног одржавања континуитета у учењу. Посебно се наглашава тешкоћа у планирању наставних и испитних обавеза у условима надокнаде наставе и динамичних измена академског календара. Истовремено, у појединим коментарима студенти истичу и позитиван аспект чињенице да је академска година, упркос изазовима, успешно приведена крају, без губитка студијске године.

- *Континуитет наставе и квалитет учења.* Бројни су коментари студената који се односе на прекид континуитета наставе и одсуство „живе речи“, што је, према мишљењу студената, негативно утицало на разумевање градива, мотивацију и активност у настави. Ово је посебно наглашено код студената ОАС, нарочито на почетним годинама студија, где се истиче значај непосредног контакта са наставницима за формирање радних навика и разумевање комплекснијих садржаја.

- *Наставни материјали и дигитална подршка.* Као једна од најчешће истицаних предности и као јасна заједничка тачка код студената ОАС издваја се доступност наставних материјала, презентација, снимака предавања и Google учионица. Студенти препознају ову праксу као значајну подршку учењу, посебно у условима синхроне, асинхроне и комбиноване наставе. Нарочито се наглашава прилика за самосталан темпо учења, приступ материјалима у време када то студентима одговара, враћање на материјале и усклађивање студијских обавеза са пословним и породичним обавезама. Ови коментари потврђују квантитативне резултате анкете, који су управо сегмент наставних материјала оценили највишим просечним оценама.

- *Мотивација, психолошки аспект и радне навике.* У коментарима студената ОАС често се помиње и психолошка димензија наставе у специфичним околностима. Део студената указује на пад мотивације, губитак рутине у учењу и повећан осећај исцрпљености, што повезују са дужином трајања нестандартних услова наставе, неизвесношћу и интензивним периодом надокнаде наставних и испитних обавеза. Ови налази указују на значај организационог и психолошког аспекта наставног процеса, посебно на основним студијама где студенти тек развијају стабилне радне навике.

- *Комуникација и подршка наставника.* У значајном броју коментара истиче се доступност, разумевање и подршка наставника и сарадника, што студенти препознају као кључан фактор који је омогућио да се наставни процес уопште одржи у датим околностима. Наводе се брзи одговори на питања мејловима, флексибилност у договорима и спремност да се изађе у сусрет студентима. И ово је најизраженија, позитивна категорија. Иако се појављују и појединачни негативни примери (неуједначена доступност или неједнак третман), доминантан утисак је позитиван за студенте ОАС.

- *Оцењивање и академски стандарди.* Већина коментара указује да је оцењивање у целини доживљено као коректно и у складу са академским стандардима, уз јасне критеријуме и могућност да се знање покаже на различите начине. Међутим, у појединим коментарима се указује на неуједначеност у примени критеријума и промене у току процеса, што студенти виде као извор несигурности.

- *Социјална димензија и осећај заједништва.* Део студената, посебно на ОАС, истиче развој солидарности, заједништва и друштвене свести као неочекивану, али важну димензију наставе у ванредним околностима. Ови коментари указују да је, упркос објективним тешкоћама, код дела студената ојачан осећај заједништва и свест о значају академске заједнице.

- *Негативни налази из отворених коментара студената.* Највећи број критичких осврта односи се на временску „збијеност“ испитних рокова, при чему су студенти указали да је кратак размак између испита отежавао квалитетну припрему и одржавање континуитета у учењу. Ови наводи указују на потребу за пажљивијим планирањем динамике испитних активности у условима надокнаде наставе. У појединим коментарима студенти наводе да су отежани услови рада и продужени период специфичне организације наставе утицали на пад мотивације и изазове у одржавању редовних радних навика. Ови налази указују на значај психолошког и организационог аспекта наставе, посебно у нестандартним околностима. Поједини студенти истичу да модалитети наставе путем ИКТ система нису у потпуности могли да надоместе наставу у непосредном контакту, нарочито у делу који се односи на дубље разумевање наставних садржаја и интеракцију са наставницима. Такви коментари су израженији код студената нижих година студија. У мањем броју коментара указује се на потребу за већом доследношћу у примени критеријума оцењивања, посебно у условима измена организације наставе и испита. Иако ови наводи нису доминантни, они представљају важан сигнал за додатно унапређење транспарентности и уједначености праксе у специфичним околностима. Студенти у појединим коментарима наводе да је смањен ниво непосредне интеракције утицао на активност и ангажовање у настави, што упућује на потребу за јачањем интерактивних елемената, посебно у ситуацијама када се настава реализује ван уобичајеног режима. Спорадично се појављују наводи који указују на потребу за јаснијим и благовременијим информисањем студената у вези са појединим организационим питањима, што је посебно значајно у условима измене академског календара. Критички осврти студената углавном се односе на организационе и динамичке аспекте наставе и испита у специфичним околностима, док се мање односе на сам

квалитет рада наставника, што представља важну основу за даље планирање мера унапређења.

***

Свеукупно гледано, резултати указују да је настава у целини била адекватно организована и функционално прилагођена датим околностима, уз уочен простор за даље унапређење динамике наставе и оптимизацију оптерећења студената у појединим предметима. Такође, испитаници препознају напоре наставника у одржавању комуникације и интеракције у настави, при чему се као приоритет за унапређење издваја јачање интерактивних и практично оријентисаних облика рада. По питању наставних материјала може се констатовати да су у највећој мери били благовремено доступни и корисни за процес учења, уз могућност њиховог додатног унапређења кроз бољу прилагођеност различитим стиловима учења и већу примену практичних примера. Систем оцењивања учесници у анкетирању оцењују као углавном јасан и коректан, док се као изазов издваја перципирано оптерећење испитним и предиспитним обавезама, условљено специфичном организацијом наставе и “згуснутим” распоредом испитних рокова. Напоследку, резултати показују и да систем подршке и обезбеђења квалитета функционише на задовољавајућем нивоу, уз потребу за даљим унапређењем комуникације и правовременим информисањем студената. Квалитативни налази из отворених коментара студената допуњују квантитативне резултате анкете и указују на сложено искуство наставе у ванредним условима, у којем се преплићу изазови у организацији и оптерећењу са снажним позитивним оценама подршке наставника, доступности материјала и очувања академског континуитета.

SWOT АНАЛИЗА – СТУДЕНТСКА ЕВАЛУАЦИЈА НАСТАВЕ НА ОСНОВНИМ АКАДЕМСКИМ СТУДИЈАМА

На основу резултата студентске евалуације наставе за академску 2024/2025. годину, као и анализе квантитативних и квалитативних података прикупљених путем анкетног упитника и отворених коментара студената, извршена је SWOT анализа система организације наставе и подршке студентима на основним академским студијама. Ова анализа омогућава свеобухватно сагледавање унутрашњих предности и уочених слабости наставног процеса, као и идентификовање потенцијалних прилика и ограничења за његово даље унапређење. SWOT анализа представља аналитички оквир који омогућава да се резултати студентске евалуације систематизују и повежу са могућим правцима развоја и унапређења квалитета наставе у наредном периоду.

SWOT анализа	
СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Висок ниво доступности наставника и сарадника за консултације, питања и повратне информације током наставног процеса. - Приступачност наставних материјала, презентација и дигиталних ресурса који подржавају процес учења. - Позитивна перцепција транспарентности и правичности система оцењивања и јасно дефинисаних критеријума вредновања знања. - Очување академских стандарда у процесу оцењивања упркос сложеним и специфичним организационим околностима. - Развијена пракса коришћења дигиталних платформи и алата који омогућавају континуитет наставног процеса. - Висок степен препознате подршке наставника у условима измењене организације наставе. - Континуитет наставног процеса и успешна реализација академске године упркос организационим изазовима. 	<ul style="list-style-type: none"> - Перципирано нарушавање континуитета учења и академске рутине код дела студената. - Смањен ниво непосредне интеракције и активног учешћа студената у настави и у условима дигитално посредоване наставе. - Перцепција нижег квалитета наставе у односу на наставу која се реализује у редовним условима непосредног контакта. - Повећано оптерећење студената услед концентрације наставних и испитних обавеза у краћем временском периоду. - Потреба за већим усаглашавањем и уједначавањем у примени наставних метода и модела организације наставе на појединим предметима. - Делимична неуједначеност у примени критеријума оцењивања у специфичним условима реализације наставе.
ПРИЛИКЕ	ОГРАНИЧЕЊА
<ul style="list-style-type: none"> - Даље унапређење и систематизација дигиталне подршке настави као допуне традиционалном наставном процесу. - Развој интерактивних и према студентима оријентисаних метода наставног рада које подстичу њихов ангажман. 	<ul style="list-style-type: none"> - Продужене или репетитивне околности које могу довести до прекида или измене уобичајене организације наставног процеса. - Редукација мотивације студената и ослабљена академска рутина у условима нестандартних модела наставе.

<ul style="list-style-type: none"> - Унапређење организације наставе и испитних рокова ради равномернијег распоређивања студентских обавеза. - Јачање система комуникације и информисања студената о организационим и академским питањима. - Коришћење резултата студентске евалуације као основе за континуирано унапређење наставне праксе и студијских програма. - Даље унапређење дигиталних наставних материјала и ресурса који подржавају различите стилове учења и самостално учење студената. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ограничене могућности потпуне замене непосредне наставне интеракције ИКТ модалитетима наставе. - Повећан психолошки и организациони притисак на студенте услед интензивне динамике наставних и испитних активности. - Потенцијална преоптерећеност наставника и сарадника у условима истовремене реализације наставе, надокнаде активности и интензивне комуникације са студентима.
---	---

Резултати SWOT анализе указују да систем реализације наставе на основним академским студијама поседује значајне унутрашње предности, пре свега у погледу доступности наставника, транспарентности система оцењивања и развијене праксе дигиталне подршке настави. Истовремено, уочене су и одређене слабости које се пре свега односе на ограничења дигитално посредоване наставе, оптерећење студената у појединим периодима академске године, и потребу за додатним унапређењем комуникације у административним аспектима студијског процеса.

На основу резултата студентске евалуације и изведене SWOT анализе, Факултет је предузео низ мера усмерених на стабилизацију и унапређење наставног процеса.

ПРЕГЛЕД НАЈВАЖНИЈИХ МЕРА КОЈЕ СУ ПРЕДУЗЕТЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА АНКЕТА И ДРУГИХ ОБЛИКА ЕВАЛУАЦИЈЕ НАСТАВЕ

На основу анализе резултата студентске евалуације наставе, као и других доступних извора информација (отворених коментара студената, непосредне комуникације са студентима и наставницима, и анализе функционисања наставног процеса у специфичним организационим условима), Филозофски факултет у Нишу предузео је низ мера усмерених на стабилизацију и унапређење квалитета наставног процеса.

Организација наставе у наредном циклусу реализована је у сарадњи са представницима студената и стручним телима Факултета, са циљем обезбеђивања континуитета наставе и стабилизације академског календара. У том контексту, први семестар започео је у новембру месецу, уз укључивање радних субота, како би се омогућило да се јануарски испитни рок реализује у редовном термину, док је организација другог семестра планирана тако да се настава реализује без радних субота и оконча у уобичајеним роковима академске године.

Таквом организацијом створени су услови да се настава у новој академској години реализује у редовном, непосредном режиму, што је уједно омогућило јачање интеракције између наставника и студената, као и активније укључивање студената у наставни процес. Управо то је у студентској евалуацији препознато као један од значајних фактора квалитета наставе.

У складу са уоченим потребама студената, наставницима и сарадницима дате су инструкције да се настави са праксом благовременог постављања наставних материјала, обавештења и упутстава путем електронских платформи, уз посебну пажњу усмерену на равномернију расподелу наставних и предиспитних обавеза. Пракса коришћења Google учионица и других дигиталних ресурса задржана је као позитиван облик подршке настави, развијен током претходних периода од периода Корона вируса па надаље.

Истовремено, унапређена је координација између Управе факултета, департмана и административних служби у погледу планирања динамике наставних и испитних активности, како би се у највећој могућој мери избегло прекомерно оптерећење студената. Конкретни проблеми са којима се студенти сусрећу на појединим предметима решавају се благовремено, у сарадњи са продеканом за наставу, Управом факултета и Центром за унапређење квалитета.

Наставници и сарадници подстакнути су да у условима редовне наставе интензивније примењују интерактивне методе рада и приступе усмерене ка студентима, у складу са природом предмета и дефинисаним исходима учења. Посебан акценат стављен је на непосредну комуникацију са студентима кроз редовне и ванредне консултације, као и на активније укључивање студената у наставни процес.

Пажња је посвећена и јасном и благовременом саопштавању критеријума оцењивања, у складу са силабусима и исходима учења, како током уводних часова, тако и путем електронских платформи. Наставници су подстакнути да студентима пруже додатна појашњења у вези са испитним обавезама, начином провере знања и предиспитним активностима.

Напоследку, резултати свеобухватне евалуације показали су се као вредан извор информација за даље унапређење наставног процеса. У том смислу, планирано је да се у наредном периоду поново успостави редовна семестрална евалуација наставе, као и да се размотре могућности примене додатних метода прикупљања података, попут фокус група, ради добијања детаљнијих квалитативних увида у студентско искуство наставе.

Налази добијени кроз SWOT анализу и анализу резултата студентске евалуације могу се посматрати и у контексту *Стандарда и смерница за обезбеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)*. Посебно се могу довести у везу са стандардом *ESG 1.3*, који наглашава значај оријентисаности наставе, учења и оцењивања на студента, као и са стандардом *ESG 1.7*, који се односи на систематично прикупљање, анализу и коришћење релевантних података у процесу управљања квалитетом. Резултати студентске евалуације, као и закључци изведени кроз SWOT анализу, управо представљају важну основу за идентификовање предности постојеће праксе, уочавање изазова у реализацији наставе и планирање мера усмерених на даље унапређење наставног процеса и институционалне подршке студентима.

ЗАКЉУЧАК

Самовредновање квалитета наставе на основним академским студијама у школској 2024/2025. години показује да је Факултет у специфичним околностима успео да одржи наставни процес, обезбеди доступност материјала и консултација и очува релативно висок степен поверења студената у систем оцењивања. То представља важну снагу институционалног одговора.

Међутим, исто тако је јасно да су студенти највећи терет посматраног периода осетили кроз динамику надокнаде и испитних рокова, кроз губитак рутине и мотивације и кроз чињеницу да онлајн или комбинована настава није могла у потпуности да надомести квалитет непосредне наставне интеракције. Отуд је кључна вредност овог извештаја у томе што омогућава да се будуће мере унапређења не заснивају само на општем утиску, већ на прецизније уоченим сегментима квалитета.

Уколико се очувају снаге које су студенти јасно препознали попут доступности наставника, доступности материјала и коректности оцењивања, а истовремено унапреди планирање оптерећења, интерактивност наставе и ритам академског календара, може се очекивати да се укупан квалитет наставе у наредном циклусу додатно стабилизује и унапреди.

Извештај саставила

Проф. др Драгана Јовановић
(продекан за наставу)